

POSSIBILITIES OF THE EDWAY PLATFORM IN DEVELOPING INCLUSIVE COMPETENCE OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS

МОЖЛИВОСТІ ПЛАТФОРМИ «EDWAY» У ФОРМУВАННІ ІНКЛЮЗИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ БАЗОВОЇ ШКОЛИ

Vladyslav Platonov¹

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-379-8-15>

Реформа «Нова українська школа» є яскравим індикатором тих трансформаційних процесів в Україні, які упродовж останнього десятиліття утверджують рух до рівності та інклюзивності, безбар'єрності та недискримінації у всіх можливих проявах. Задекларований державою шлях щодо створення гідних умов навчання та виховання учнів з особливими освітніми потребами є черговим кроком до впровадження європейських стандартів життя, а сама інклюзивна освіта – це можливість якомога більшої кількості дітей, незалежно від їхніх особливостей, отримати якісну освіту на засадах індивідуально-орієнтованого підходу, що включає належний розвиток комунікативних умінь та подальшу успішну інтеграцію таких дітей до суспільства [1].

Разом із тим, на шляху до впровадження освітньої реформи є чимало викликів: неефективна мережа закладів загальної середньої освіти, недостатнє розуміння усіма зацікавленими сторонами (учнями, батьками, освітянами, місцевою владою) значення та зміст реформи, недостатнє (а інколи і відсутнє) фінансування на трансформації освітнього середовища та перепідготовку педагогічних працівників, неготовність останніх набувати нової ролі та агентності Нової української школи. Останнє, на нашу думку, є чи не найбільшим викликом НУШ, поза як, саме від готовності учителів бути провідниками змін залежить успіх трансформаційних процесів.

З метою уніфікації підготовки та перепідготовки педагогів, що працюватимуть за концепцією НУШ, наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23 грудня 2020 року № 2736 було затверджено професійні стандарти за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)».

---

¹ Dragomanov Ukrainian State University, Ukraine

Підготовка та перепідготовка вчителів початкових класів, які від 2018 року упроваджують концепцію Нової української школи, була одним із пріоритетів діяльності команди тогочасної міністерки освіти і науки України Л. Гриневич, за каденції якої було упроваджено загально-національний курс підвищення кваліфікації на платформі EdEra, який ще станом на 2018 рік, за офіційною статистикою МОН України, пройшли понад 175 тисяч вчителів, відпрацювання практичних умінь до якого здійснювали на місцях педагоги у супроводі навчених централізовано регіональних тренерів та супервізорів. Відповідно до звіту ДНУ «Інститут освітньої аналітики» МОН України 99,8% пройшли підготовку до викладання в умовах НУШ і за новим Державним стандартом початкової освіти. Зокрема 80,6% опитуваних – очну підготовку для вчителів НУШ на базі обласних/міських інститутів післядипломної педагогічної освіти, 75,2% – дистанційну підготовку для вчителів НУШ на платформі EdEra. Значна частина вчителів пройшли обидві форми підготовки і така тенденція простежувалась на всіх етапах моніторингового дослідження з 2018 р. до 2021 р. [2].

Разом із тим, як було визнано ідеологами НУШ Л. Гриневич, Р. Шияном, чинним заступником Міністра освіти і науки України А. Сташківим під час Серпневої конференції 2023 «Освіта єднає», що «...на старті НУШ у 5-му класі загальнодержавно в нас відбулася імітація впровадження державного стандарту базової освіти...» [5], який розпочався у 2022 році. Здебільшого це пов'язано із невідповідністю вчителів-предметників до упровадження нових підходів до професійної діяльності.

Так, зазначений вище професійний стандарт вчителя ЗЗСО передбачає, що у педагога НУШ будуть сформовані наступні професійні компетентності: мовно-комунікативна, предметно-методична, інформаційно-цифрова, психологічна, емоційно-стична, педагогічного партнерства, інклюзивна, здоров'я-збережувальна, проєктувальна, прогностична, організаційна, оцінювально-аналітична, інноваційна, навчання упродовж життя та рефлексивна. Зупинимося у межах нашого дослідження саме на інклюзивній компетентності педагога, яка розкривається через наступні індикатори: Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

На відміну від загальнообов'язкового курсу для вчителів початкових класів НУШ з подальшими майстер-класами та супервізійними зустрічами у регіонах, першою доступною широкому загалу можливістю підготуватися до впровадження реформи у базовій школі став он-лайн-

курс від ГС «Освіторія» «НУШ: базова середня освіта» (автори – Р. Шиян, К. Гольцберг, Ю. Гайдученко, І. Большакова), який не лише не був обов'язковим, але і вийшов аж 15 серпня 2022 року, за форматом був асинхронним дистанційним курсом, а тема інклюзії була розглянута лише побіжно у Модулі 2 «Діти НУШ: хто вони» крізь підтеми «Особливості когнітивних функцій мозку», «Особливості емоційної сфери дитини» та «Фізіологія розвитку дитини». Це свідчить про недостатню можливість сформувати інклюзивну компетентність педагогів базової школи.

Разом із тим, стрімкий розвиток громадянського суспільства серед освітян та ринку освітніх послуг, кроки до подолання державної монополії на підвищення кваліфікації педагогічних працівників обумовили створення ГО «ЕдКемп Україна» платформи «EdWay» (<https://edway.in.ua/uk/>), яка є національною платформою можливостей професійного розвитку педагогічних працівників, що надає цифрову підтримку для сторін процесу підвищення кваліфікації педагогічних працівників та сприяє розбудові партнерського середовища для розвитку ринку можливостей професійного зростання на засадах рівності, взаємоповаги, прозорості, підзвітності, відповідності державній освітній політиці.

Наразі у науковому дискурсі України цілісних досліджень із аналізом можливостей платформи «EdWay» у системі професійного розвитку педагогічних працівників не репрезентовано, хоча окремі дотичні до зазначеної проблематики питання висвітлюються у працях О. Лебідь [4] та Г. Єфімцевої [3].

Разом із тим, дослідження національної платформи «EdWay» дозволяє констатувати, що вона може слугувати важливим інструментом у плануванні та реалізації підготовки та перепідготовки освітян базової школи у процесі формування інклюзивної компетентності.

Станом на грудень 2023 року на платформі «EdWay» розміщено 121 курс / програму підвищення кваліфікації (далі – програм ПК), у яких зазначено інклюзивну компетентність як один із напрямків, який розвивається під час проходження підвищення кваліфікації. Проаналізуємо зазначені можливості у розрізі критеріїв нашого дослідження. Найбільшим провайдером програм ПК з формування інклюзивної компетентності педагогів на платформі «EdWay» є Громадська організація «ЕдКемп Україна» (70 можливостей), з яких 12 – це магістральні та регіональні (не)конференції EdCamp, 7 курсів від EdCamp-академія, решта – програми ПК з підготовка експертного кола до проведення інституційного аудиту в закладах загальної середньої освіти з урахуванням недискримінаційного підходу (6 заходів); програми ПК з підготовка тренерок/-ів із соціально-емоційного та етичного навчання (СЕЕН) – 2 заходи, Регіональні тренінги «Занурення в СЕЕН» (8 заходів),

Хібукі-школи (3 заходи) та окремі методичні заходи. Другим за кількістю представлених програм з цієї тематики провайдером є Громадська організація «Освіта без умов» (18 можливостей), яка організувала «Академію сучасних освітян» (400 учасників) та Міжнародний освітній фестиваль «EdFast 2022. Освіта без кордонів» (350 учасників). Інші можливості надаються рештою 16 провайдерів, зареєстрованими на платформі.

За тривалістю / обсягом можливостей, 38 пропозицій мають 2-10 годин ПК, 60 пропозицій – 11-30 годин ПК, 20 пропозицій – 31-100 годин ПК та лише 3 пропозиції мають обсяг понад 101 годину підвищення кваліфікації. З-поміж 121 програми ПК 91 курс є безкоштовним, 11 вартують менше 200 гривень, 9 програм – 201-500 гривень, решта 9 – понад 500 гривень.

Щодо охоплення зазначеними можливостями, то станом на грудень 2023 року загальним обсяг зареєстрованих учасників усіх 121 програм / курсів підвищення кваліфікації становить 16 277 осіб, серед яких найбільш популярними є Національний EdCamp ВОЛЯ-2023 «Передпереможна сила для післяпереможних планів» (1006 учасників) та «Професійна діяльність учителя в умовах цифрового освітнього середовища» (2427 учасників).

Таким чином, національний платформа «EdWay» є ефективним цифровим рішенням, яке дозволяє педагогам закладів загальної середньої освіти формувати інклюзивну компетентність на курсах підвищення кваліфікації у перевірених провайдерів, програми яких відповідають вимогам професійних стандартів вчителів.

Список використаних джерел:

1. Васильєва Г. Формування методичної компетентності педагогічних працівників інклюзивної освіти під час підвищення кваліфікації. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 3 (107). С. 90–98.
2. Дослідження щодо готовності педагогічних працівників до реалізації Концепції Нової української школи : інформаційно-аналітичні матеріали. Київ : ДНУ «ІОА», 2021. 68 с.
3. Єфімцева Г. Навчання вчителів в контексті недискримінаційного підходу: виклики та можливості. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. 2023. № 2 (104). С. 43–51.
4. Лебідь О. В. Сучасні практики взаємодії органів публічного управління з громадськістю в системі безперервної освіти педагогічних працівників. *Таврійський науковий вісник. Серія : Публічне управління та адміністрування*. 2022. № 4. С. 32–39.
5. Рестарт Нової української школи: яким він буде та що варто змінити? URL: <https://osvitoria.media/experience/restart-novoyi-ukrayinskoyi-shkoly-yakym-vin-bude-ta-shho-varto-zminyty/>